

Rezerwat przyrody Bielawa - nie wchodząc - chronisz!

2018-01-12

W rezerwacie przyrody Bielawa udostępniono platformę obserwacyjną, od strony miejscowości Ameryka. Można z niej obejrzeć rezerwat i zaobserwować wiele ciekawych gatunków zwierząt. Należy jednak pamiętać, że warunkiem udanych obserwacji jest zachowanie ciszy i uszanowanie terenu rezerwatu jako miejsca rozrodu i odpoczynku zwierząt, które obserwujemy.

Pamiętaj: nie wchodząc - chronisz! Na terenie rezerwatu obowiązują zakazy, które określa art. 15 ustawy o ochronie przyrody, a możliwość poruszania się po jego terenie opiera się o zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie udostępnienia obszaru rezerwatu.

Rezerwat przyrody Bielawa objęty jest ochroną prawną już od 1999 r. W obrębie dzisiejszego rezerwatu istniały wówczas 3 rezerваты: Moroszka Bielawskiego Błota (rok utworzenia - 1977 r., powierzchnia - 8,40 ha), Woskownica Bielawskiego Błota (rok utworzenia - 1977 r., powierzchnia - 33 ha) i Bielawa (rok utworzenia - 1999 r., powierzchnia - 680,21 ha).

W 2005 r. zarządzeniem Wojewody Pomorskiego utworzono jeden rezerwat - Bielawa, o łącznej powierzchni 721,41 ha, nad którym nadzór pełni obecnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku. W jego zarządzie znajduje się też największa część gruntów na terenie rezerwatu.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną roślinnością, stanowiącego ostoję ptaków wodno-błotnych. W obrębie rezerwatu występuje mozaika siedlisk przyrodniczych, zależnych od poziomu wody, z których najcenniejsze i najbardziej charakterystyczne to mszar wysokotorfowiskowy z wrzoścem bagiennym *Erico-Sphagnetum magellanicum* z dominacją welnianki pochwowatej oraz wilgotne wrzosowiska *Ericetum tetralix*. Stanowią one siedliska przyrodnicze: 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji oraz 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym.

Obszar Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063, który obejmuje swoją powierzchnią także rezerwat, utworzono tu m.in. dla tych siedlisk przyrodniczych. Takie uwarunkowania siedliskowe na dużej powierzchni powodują, że obszar ten jest miejscem dużych koncentracji wielu gatunków ptaków wodno-błotnych, w tym żurawia *Grus grus* w okresie lęgu, wiosennego i jesiennego przelotu oraz jednym z niewielu miejsc w Polsce, gdzie w okresie lęgowym spotkać można łączaka *Tringa glareola*. Dla tych gatunków ptaków utworzono tu obszar Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010.

Głównymi zagrożeniami dla rezerwatu są odwodnienie i przesuszenie złoża torfowego, sukcesja roślinności drzewiastej na przesuszonej części torfowiska, pożary, a także penetracja terenu przez ludzi. Dla eliminacji tych zagrożeń rezerwat objęto ochroną czynną. Oznacza to, że są podejmowane aktywne działania służące poprawie stanu ochrony środowiska przyrodniczego na terenie rezerwatu.

Zabiegi ochrony czynnej prowadzone są w oparciu o zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Bielawa. Obejmują one m.in. zatrzymywanie odpływu wód powierzchniowych z torfowiska, usuwanie roślinności drzewiastej z otwartej powierzchni torfowiska, koszenie wrzosowisk, ochronę przeciwpożarową ze stałym utrzymaniem pasa przeciwpożarowego od strony północnej rezerwatu i utrzymaniem dróg przeciwpożarowych, a w celu ograniczenia antropopresji - patrolowy dozór rezerwatu.

Prowadzony przez Regionalną Dyрекcyj Ochrony Środowiska w Gdańsku monitoring wskazuje, że znaczna liczba osób penetrujących rezerwat zwiększa ryzyko pożarowe i płoszy zwierzęta. Częste są także przypadki kłusowania na terenie rezerwatu i niszczenia mienia. Szczególnie duża presja przebywających na terenie rezerwatu osób odbywa się w okresie zbioru grzybów czy żurawiny oraz sezonu turystycznego. Jest to zbieżne z najbardziej wrażliwym czasem rozrodu i migracji zwierząt, jak też z okresem najwyższego ryzyka pożarowego. Notowano przypadki bardzo nieodpowiedzialnego zachowania ludzi, np. palenia papierosów na przesuszonym torfowisku.

Dozór rezerwatu przyrody prowadzony jest od 2013r. na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku. W tym roku prowadzić go będą dwa podmioty: Tajfun Agencja Ochrony Gracjan Zwolak - w zakresie ochrony fizycznej rezerwatu przyrody oraz Stowarzyszenie Bielawy z Norde w zakresie nadzoru przyrodniczego i monitoringu wilka, który w ostatnich latach pojawił się na terenie rezerwatu.

Platformę obserwacyjną udostępniono na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z 31 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego do ruchu pieszego w rezerwacie przyrody Bielawa.